Tipare de variaţie semantică şi terminologică în vocabularul panlatin al pneumopatiilor profesionale (studiu contrastiv, cu aplicaţie pe limbile neolatine şi limba engleză)

Doina BUTIURCA[*]
Vlad-Olimpiu BUTIURCA[**]

Key-words: *multilingualism, pneumopathies, Romance languages, English, semantic mobility*

Jacques Maurice, promotor al hispanismului în Franţa, introduce în anii ’80 ai secolului trecut dimensiunea diacronică în studiul terminologiei – o schimbare considerată intangibilă din perspectiva studiilor wüsteriene. Studiile teoretice actuale manifestă un interes crescând pentru extinderea câmpului de cercetare, de la analiza sincronică la analiza diacronică. Pentru François Gaudin obiectul de studiu al socioterminologiei este circulaţia termenilor în sincronie şi în diacronie („les variations langagières […] peuvent alors être reliées a des variables qui peuvent être sociales, historiques, géographiques” – Guadin 2010). Pascaline Dury abordează, din aceeaşi perspectivă, conceptele de *variaţie semantică*, de *transfer semantic* de la un limbaj specialist la altul (Dury 1999: 14–28).

1. Tipuri de variaţie terminologică în „diacronie sincronică” (Eugen Coşeriu)

În studiul *Vocabularului panlatin de pneumopatii profesionale* avem în vedere trei aspecte: mobilitatea intradomenială, variaţia interdomenială şi mobilitatea variantelor terminologice în vocabularul limbilor neolatine (parţial, în limba engleză) (VPPP).

Privit din perspectivă sociolingvistică, corpusul de termeni analizat este, cu excepţiile necesare, eterogen. Este o eterogenitate revendicată/ impusă de numeroşi factori, începând cu discursul specializat şi continuând cu factorii socio-culturali, geolingvistici, istorici, care motivează variaţiile terminologice.

Ştiinţele medicale oferă particularităţi aparte de studiu, dat fiind faptul că medicina, nefiind o ştiinţă recentă, are o dinamică diacronică specifică. Există în terminologia medicală o variaţie intradomenială, la nivelul subdomeniilor, ramurilor

[*] Facultatea de Ştiinţe Tehnice şi Umaniste din Târgu-Mureş/ Universitatea Sapienţia din Cluj-Napoca, România.

[**] Spitalul Clinic Judeţean de Urgenţă din Târgu-Mureş, România.

„Philologica Jassyensia”, An XI, Nr. 2 (22), 2015, p. 139–146

BDD-A22771 © 2015 Institutul de Filologie Română „A. Philippide”
Provided by Diacronia.ro for IP 18.97.14.82 (2026-11-18 09:08:05 UTC)

medicale şi o mobilitate interdomenială, manifestată între domeniul medical şi domeniile conexe (biologie, anatomie, chimie etc).

1.1. Mobilitate intradomenială

Terminologia românească oferă numeroase exemple de „diacronie sincronică" (Coşeriu 1977). Termenul *boală*, de origine slavă, menţionat ca element al vocabularului fundamental al limbii române încă din secolul al XVI-lea, arată că sensurile specializate actuale au trecut prin etape succesive de variaţie semantică (Purdelea Sitaru 1999: 80). Există o primă etapă de *mobilitate conceptual-semantică* marcată de trecerea de la lexicul comun – unde desemna orice alterare a stării de sănătate tradusă, de regulă, subiectiv, prin senzaţii de durere, neliniște etc – la lexicul specializat – unde desemnează un „ansamblu de fenomene anormale, fizice sau psihice, provocate la un subiect de către una sau mai multe cauze endogene sau exogene care pot fi însoţite de modificări patologice" (Rusu 2007: 432). Limbajul medical din secolul al XVIII-lea cuprindea numeroase concepte desemnate prin perifraze, dintre care: „boalele stomahului", „boalele pieptului" etc. (Chivu 1980–1981 IV: 224). Pentru forma învechită *boli de plămâni*, vocabularul panlatin de pneumopatii profesionale, utilizează termenul *pneumopatii*. Cu toate acestea, vocabula *boală* rămâne deosebit de productivă. Utilizat în terminologia medicală actuală în peste 900 de calcuri lingvistice, termenul se caracterizează printr-o mare mobilitate denotativă în vocabularul panlatin al pneumopatiilor profesionale, ca şi echivalenţii acestuia din terminologia medicală franceză şi engleză – fr. *maladie*/ engl. *disease*. Dicţionarele lexicografice şi terminologice ale limbii engleze reţin numeroşi termeni sinonimi, pentru a desemna conceptul de *boală* dintre care: 1. *illness*; 2. *complaint* (*liver complaint* „boală de ficat"); 3. *ailment*, *trouble* (Panovf 1978: 120); *disease*; *sickness* (Macmillan s.v.). *Disease* a dobândit, însă, o dinamică specială în uzajul limbajului medical englez.

Sintagmele formate cu rom. *boală*/ fr. *maladie*/ engl. *disease* cunosc cel puţin trei direcţii de dezvoltare în evoluţia cunoaşterii ştiinţifice din domeniu, cu deschidere spre o dinamică conceptual-semantică universală:

1. sintagme care desemnează boli cu denumire comună: rom. *boala cronică de altitudine* (VPPP s.v.) (cf. fr. *maladie* „cronique d'altitude"; engl. *altitude disease* (VPPP s.v.), rom. *boala cultivatorilor de in* (fr. *maladie des travailleurs du lin*, engl. *flax dresser's disease*), rom. *boala fabricanţilor de detergenţi* (fr. *maladie des ouvriers des usines de détergents*; engl. *enzyme detergent respiratory disease*) etc.;

2. metafore polilexicale: rom. *boala acoperişului de stuf* (fr. *maladie du toit de roseau*; engl. *thatched roof disease*); *boala copiilor roşii* (fr. *maladie des enfants rouges*; engl. *red boys disease*); *boala lanţurilor grele* (fr. *maladie de chaînes lourdes*; engl. *heavy chain disease*) etc.;

3. sintagme cu nume proprii: rom. *boală Hunter*, rom. *boală Kobi*, rom. *boală Mari* etc.

Nu în toate limbile sintagmele cu nume proprii utilizează în uzajul pneumopatiilor profesionale echivalenţi de aceeaşi structură lingvistică şi cu aceeaşi sursă etimologică: spre deosebire de corpusul din limbile română şi spaniolă, unde regăsim expresiile *boală Rivalta*/ *actinomicoză*, respectiv, sp. *actinomicosis*/ sp.

BDD-A22771 © 2015 Institutul de Filologie Română „A. Philippide"
Provided by Diacronia.ro for IP 18.97.14.82 (2026-11-18 09:08:05 UTC)

enfermedad de Rivalta (VPPP s.v.) (după modelul francez: *actinomycose* / *maladie de Rivalta*), limba engleză nu desemnează conceptul prin sintagma cu nume propriu: *actinomycosis*/ *ray-fungus disease*.

1.2.Mobilitate interdomenială

1.2.1. Transferul semantic

Lexicul pneumopatiilor profesionale nu face excepţie în ceea ce priveşte mobilitatea interdomenială: preia – prin transfer semantic – termeni din domenii relativ apropiate domeniului medical, conferindu-le accepţiunea de boală profesională: termenul *morvă* calchiat în terminologia spaniolă (sp. *muermo*, s.m.), în galiciană (*mormo*, s.m. – VPPP s.v.), în italiană (*morva*, s.f. – VPPP s.v.), în portugheza continentală („morvo", s.m. – VPPP s.v.) şi în limba română (*morvă*, s.f.), după modelul francez (fr. *morve*) este unul dintre numeroasele exemple de mobilitate interdomenială. În limba latină, *morbus, -i* (s.m) desemna conceptele de *boală fiziologică*, *boală a sufletului*, precum şi noţiunea de *Morbi* (pl.) utilizată în mitologia romană pentru a denumi divinităţile Infernului (Guţu 2003). Deşi s-a menţionat că lat. *morbus* nu are continuatori în limbile romanice, există în terminologia veterinară un continuator, respectiv, termenul *morvă*. Emile Littré în *Le Dictionnaire de la langue française* consemnează pentru prima dată, cu referire la terminologia veterinară, sensul specializat pe care limba franceză îl conferă variantei neolatine *morve* «maladie infectieuse des chevaux transmissible à l'homme» (Littré). Pascaline Dury arăta faptul că transferul semantic de la un domeniu specializat la altul atestă polisemia externă a termenilor (v. *supra* fr. *morve*; engl. *glanders*/ *farcy*), o problemă de interes pentru studiul diacronic al terminologiei contemporane (Dury 1999).

În limba franceză comună, *mal, -e* (adjectiv) era utilizat cu sensul comun de „durere", „suferinţă" (în fr. *maux de tête* „dureri de cap"). Cercetând lexicul specializat din domeniul pneumopatiilor profesionale observăm că prin trecerea de la clasa adjectivului la aceea a substantivului, *mal* (s.m.) a dobândit (prin terminologizare) o mare *mobilitate semantică intradomenială: mal des montagnes* (s.m.); *mal d'altitude* (s.m.). După acest model, limbile neo-latine occidentale creează (respectând etimonul *malus, -a, -um*) – numeroase calcuri semantice pentru a denumi *boala de decompresie*/ *răul de munte* etc. Migraţia termenului *mal* în secolul al XVIII-lea la domeniul esteticii romantice, în sintagma *mal du siècle*– are o dublă relevanţă: atestă polisemia termenului, pe de o parte, iar pe de altă parte, ilustrează caracteristica [+diacronic] a polisemiei externe.

În lexicul limbii române, adjectivul *rău* (cf. lat. *reus, -i*) dezvoltă un traseu gramatical şi semantic cvasiidentic: are, pe de o parte, sensurile: „lipsit de calităţi"/ „neascultător"/ „care supără, care jigneşte"/ „neliniştit, apăsător" în lexicul comun, iar pe de altă parte, sub influenţa – cel puţin parţială – a modelului francez (*mal* adj./subst.), sensul specializat de „boală" (şi valoarea gramaticală de substantiv). În terminologia pneumopatiilor profesionale este utilizat termenul *rău*, în calcuri semantice, după modelul limbii franceze: med. *rău acut de munte*; *rău de altitudine.* În terminologia engleză, med. *sickness* obligă la aceeaşi dezambiguizare a sensurilor specializate: *acute montain sickness*, *decompression sickness*, *height sickness*,

BDD-A22771 © 2015 Institutul de Filologie Română „A. Philippide"
Provided by Diacronia.ro for IP 18.97.14.82 (2026-11-18 09:08:05 UTC)

motion sickness, sea sickness etc. Variaţia interdomenială a termenului este o caracteristică semantică menţionată, printre altele, în *Macmillan English Dictionary* („a particular illness: climbers who suffer badly from altitude sickness”)

Termenul engl. *poisoning* este un alt exemplu de mobilitate interdomenială – fenomen dinamic în terminologia pneumopatiilor profesionale din limba engleză (şi nu numai!). Termenul este utilizat în două tipuri de contexte: ca echivalent semantic al fr. *intoxication*, aşa cum se poate vedea în exemplele: engl. *arsine poisoning* (fr. *intoxication par l'hydrogène arsénié* s.f.); engl. *cadmium poisoning* (fr. *intoxication par le cadmium* s.f.). *Poisoning* dovedeşte, pe lângă capacitatea de dezambiguizare contextuală, şi o mare capacitate de transparentizare a conceptualizării: sintagmele construite pe teren lingvistic englez dublează termenul savant, devansând la nivelul uzajului, ca o singulară excepţie, termenul de sursă greco-latină: engl. *antimony poisoning* alături de engl. *hydrargyrism* (cf. fr. *antimoniose* s.f.); engl. *arsenic poisoning*, alături de engl. *arsenicism* (fr. *arsenicisme* s.m.); engl. *mercury poisoning* (fr. *hydrargisme* s.m); engl. *sliver poisoning*, alături de engl. *argyrism* (cf. fr. *argyrisme* s.m.).

1.2.2. Metafora prin interacţiune

Metafora prin interacţiune constă în fuziunea dintre două domenii distincte ale cunoaşterii, care permit naşterea unui concept nou. Conform acestui cadru teoretic, metafora terminologică este o creaţie atipică prin faptul că nu este fondată, după propriile principii, în baza unei similitudini. Este expresia interacţiunii dintre două concepte asociate aceleaşi sintagme/ structuri terminologice, respectiv între conceptul domeniului conex şi noul concept, utilizat de domeniul-receptor.

Vocabularul pneumopatiilor profesionale include un număr mare de termeni proveniţi din domenii conexe:

1. din domeniul geologiei – *argint, bauxită, cărbune, caolin, cobalt, grafit, pământ, plumb*;
2. din domeniul chimiei – *arsenic, azot, monoxid de carbon, talc*;
3. din domeniul ştiinţelor naturii – *bumbac, câmp, cânepă, ciupercă, munte*;
4. din domeniul alimentar – *cafea, ceai, brânză, malţ*;
5. din domeniul profesiilor – *blănar, coafeză, cultivator de in, degustător, fabricanţi de detergenţi, fermier, lustruitor de argint, ţesător*;
6. din domeniul zoologiei – *arici, pasăre, canar* etc.

Sunt domenii care *a priori* nu par să aibă nicio legătură ştiinţifică sau logică cu *nucleul dur* al cunoaşterii medicale tradiţionale. Domeniul pneumopatiilor profesionale impune însă – prin interacţiune – un număr impresionant de concepte inedite, glisate semantic şi lingvistic, pe propriul domeniu de aplicaţie. Din totalul de 161 de termeni analizaţi în studiul nostru, 42% conceptualizează elemente ale cunoaşterii din ramura pneumopatii profesionale, prin metafore formate în baza unei relaţii logice de interacţiune cu domenii conexe. Sunt termeni care formează „nucleul dur” sau „sfera centrală” a ramurii:

> fr. *aluminose*, engl. *aluminosis*, rom. *aluminoză* (cf. lat. *alumen, -inis* s.n. „piatră acră, alaun”); fr. *actinomycose* (s.f.); engl. *actinomycosis*; rom. *actinomicoză* (cf. gr. *άκτίς, -ίνος* s.f. „rază, strălucire, căldură”+ gr. *μύκης, -ητος (-ον)* s.m.

BDD-A22771 © 2015 Institutul de Filologie Română „A. Philippide”
Provided by Diacronia.ro for IP 18.97.14.82 (2026-11-18 09:08:05 UTC)

„ciupercă”); fr. *anthracose* (s.f.), engl. *anthracosis*, rom. *antracoză* (s.f.) [cf. gr. *anthrax, -akos* „cărbune”]; fr. *argyrie* (s.f.), engl. *argyria*, rom. *argiroză* (s.f) [cf. gr.*άργύριον, -ου* s.n. „argint; bani”]; fr. *barytose* (s.f.), engl. *baritosis*, rom. *baritoză* (s.f.) [cf. gr. *Βάρος, -εως* s.n. „greutate, gravitate, încărcătură, dizgraţie”]; fr. *échinococcose* (s.f.), engl. *echinococcosis*, rom. *echinococoză* (s.f) [cf. gr. *έχϊνος, -ου* „arici cu ghimpi”]; fr. *géotrichose* (s.f.), engl. *geotrichosis*; rom. *geotricoză* (s.f) [cf. gr. *γή, γής* „pământ”]; fr. *hydatidose* (s.f.), engl. *hidatidosis, hidatidoză* (s.f.) [cf. gr. *ΰδωρΰδατος* s.n. „apă, ploaie, transpiraţie, canal”]; fr. *mycose* (s.f), engl. *mycosis*, rom. *micoză* (s.f.) [cf. gr. *μύκης, -ητος (-ου)* s.m. „ciupercă”] etc. (Sluşanschi 1971: 587–595).

Aşa cum se poate observa din etimologiile date, analiza metaforelor de interacţiune pune în evidenţă un fond arhaic conceptual, de sursă greco-latină. Puţini sunt termenii care utilizează alte tipuri de fundamente conceptuale. Dintre aceştia: rom. *cobaltoză* (cf. fr. *cobaltose* s.f., engl. *cobaltosis*) face apel la fondul conceptual german [cf. germ. *Kobalt*, var. de la *Kobolt* „spiriduş al minelor”], rom. *boala legionarilor* (cf. fr. *légionellose*; engl. *legionnaires'disease*/ *legionellosis*) este de sursă franceză etc. Termenul *légionellose* a fost creat în baza conceptului *Legionella* datând din 1976, când s-a realizat pentru prima oară, descrierea bolii legionarilor, la un Congres organizat în Philadelphia de *American Legion*.

La nivelul lingvisticii corpusului, o practică în lucrările de terminografie elaborate în cadrul Realiter este utilizarea metaforei de interacţiune ca termen-etichetă, punând în valoare fondul arhaic conceptual comun al terminologiei medicale. De exemplu, fr. *saturnisme* (s.m.) [cf. lat. *Saturnus, -i* (s.m.) „vechi zeu italic; planeta Saturn; zeu al Soarelui la fenicieni”] utilizat ca termen-etichetă are metodologic şi funcţional, dublă calitate: de a menţine monoreferenţialitatea conceptuală a corpusului, pe de o parte, de a reliefa fondul conceptual arhaic, pe de altă parte – chiar dacă analiza socioterminologică arată faptul că uzajul impune în diferite grade, numeroase variante: fr. *intoxication par le plomb* (s.f.); sp. *envenamiento por plomo* (s.m.) [MX]; it. *avvelenamento da piombo* (s.m.), engl. *lead poisoning* etc. fr. *Psittacose* (s.f.) engl. *psittacosis*; rom. *psitacoză* (s.f.) [cf. gr. *φιττακός,-οΰ* s.m. „papagal, coţofană”] este o altă metaforă de interacţiune, utilizată ca termen-etichetă. Limbile franceză şi engleză creează sintagme terminologice specifice precum: fr. *fièvre des perroquets* (s.f.)/ *maladie des perroquets* (s.f.), engl. *parrot disease*/ *parrot feve*. Regăsim în uzaj variante extinse, precum it. *psittaco-ornitosi polmonare* (s.f.), pt. *pulmão dos criadores de pássaros* (s.m.) (VPPP s.v.).

1.3. Mobilitatea variantelor terminologice în uzaj

Vorbim despre o accentuată *mobilitate a variantelor terminologice în uzaj*, mai ales în portugheza de Brazilia, în spaniola de Mexic şi/ sau în engleza americană. Acest tip de mobilitate lingvistică a corpusului indică evoluţii şi diferenţe de structură şi este necesar să fie corelate cu variabila geografică a spaţiului lingvistic. Aşa de exemplu, pentru fr. *alvéolite allergique extrinsèque* (s.f.), terminologia anglo-saxonă utilizează sintagma *extrinsic allergic alveolitis* [GB] şi acronimul *EAA* [GB], în timp ce în engleza americană au intrat în uzaj sintagmele *hypresensitivity pneumonitis*/ *hypresensitivity pneumonia* [US].

BDD-A22771 © 2015 Institutul de Filologie Română „A. Philippide”
Provided by Diacronia.ro for IP 18.97.14.82 (2026-11-18 09:08:05 UTC)

Fenomenul diferenţelor geolingvistice este general şi în lingvistica corpusului neolatin: pentru conceptul denumit în limba franceză prin *ornithose* (engl. *ornithosis*), portugheza continentală utilizează un calc semantic după modelul francez (*ornitose* s.f.), dar şi o variantă terminologică specifică *psitacose* (s.f.). În schimb, portugheza de Brazilia are în uz sintagma *doença dos de tratadores de aves*, precum şi termenul *clamidiose* (s.f), unice în lexicul neolatin al pneumopatiilor profesionale. Exemplul nu este singular. În portugheza de Brazilia, în limba catalană, în spaniola de Mexic există numeroşi alţi termeni specifici zonei lingvistice, pe care nu îi regăsim în niciuna dintre limbile neolatine. De exemplu, echivalenţii termenului fr. *morve* (s.f) sunt, în limba catalană, *borm* (s.m. – VPPP s.v.), iar în portugheză *lamparão* (s.m), vocabule al căror tipar individualizează aceste limbi în corpusul generat de termenul francez.

Dezvoltarea variantelor terminologice are cel puţin, două motivaţii: pe de o parte reflectă o caracteristică geolingvistică, pe de altă parte, conferă transparenţă conceptual-semantică termenilor aflaţi în uzaj – utilizând instrumente lingvistice proprii unei anumite limbi. Portugheza de Brazilia utilizează spre exemplu, sintagma *febre de San Joaquin*/ *febre de São Joaquim*/ *febre do vale* caracterizată printr-o deosebită transparenţă de sens, dată de marca geografică San Joaquin (infecţia cu fungi este predominantă în Valea San Joaquin din California, SUA). Limbile neolatine continentale, spaniola de Mexic, şi, parţial, limba engleză, utilizează pentru *febre de San Joaquin* calcuri semantice după modelul francez *coccidioïdomycose secondaire* (s.f.)/ *coccidioïdomycose progressive*.

Variabila geolingvistică în transparentizarea sensurilor este deopotrivă prezentă în terminologia engleză şi în terminologia neolatină: engl. *North American Blastomycosis,* engl. *Brazilian blastomycosis,* dar şi: ca. *malaltia de Chicago,* sp. efermedad de Chicago, rom. *blastomicoză nord-americană*, rom. *blastomicoză braziliană* etc.

În sens larg, terminologia pneumopatiilor profesionale s-a format prin calc semantic, după modelul francez – pe axa orizontală, extinsă, a limbajului specializat din diferitele limbi neo-latine. În sens restrâns – pe axa verticală (referitoare la raportul dintre lexicul comun (LC) şi lexicul specializat (LS) al fiecărei limbi-ţintă) – strategiile de transfer şi echivalare sunt variabile, în funcţie de etimon/ de structura limbii/ de tipul de reprezentare semantică/ de tipologia limbilor, chiar dacă referentul desemnat îşi conservă caracterul monoreferenţial. Dezambiguizarea se realizează în context.

Sunt numeroase situaţiile în care limbile neolatine creează dublete, *variante* terminologice pe teren lingvistic propriu (menţionând elementele lexicale greceşti şi latineşti), pentru a denumi anumite boli profesionale, fără model francez şi/ sau englez. În terminologia spaniolă din Mexic şi în portugheza din Brazilia semnalăm cele mai numeroase cazuri: sp. *adiaspiromicosis pulmonar* (s.f.) [MX]; pt. *adiaspiromicose humana*/ *adiaspiromicose pulmonar* (s.f.) [BR], comparativ cu fr. *adiaspiromycose* (s.f.)/ engl. *adiaspiromycosis* şi/ sau engl. *adiaspirosis*. Nu la fel de numeroase sunt situaţiile în care termenii sunt creaţi după modelul englez. Fenomenul poate fi întâlnit în terminologia spaniolă continentală şi în spaniola din Mexic, în terminologia portugheză europeană şi în portugheza din Brazilia, în italiană etc.

BDD-A22771 © 2015 Institutul de Filologie Română „A. Philippide”
Provided by Diacronia.ro for IP 18.97.14.82 (2026-11-18 09:08:05 UTC)

2. Concluzii

O primă concluzie care se impune este importanţa extinderii câmpului de investigaţie pe tema variaţiei diacronice în limbajele specializate. Cercetările evolutive în terminologie nu au complexitatea/ rigiditatea studiilor clasice de evoluţie a limbilor naturale, reprezentabile pe axa succesiunii din numeroase perspective (fonetic, morfologic, lexico-semantic etc). Studiul comparativ al „uneia sau a mai multor sincronii" este revendicat de relevanţa fundamentelor lingvistice greco-latine, a modului de formare a termenilor etc. La acestea se adaugă aspecte specifice, deosebit de importante pentru comunicarea specializată: existenţa unui fond conceptual comun, cu rădăcini adânci în formele arhaice, empirice ale cunoaşterii umane, mobilitatea denotativă în vocabularul panlatin şi/ sau al limbii engleze, variaţia semantică, mobilitatea variantelor terminologice în uzaj impusă socio-cultural/ istoric/ geolingvistic etc. Nu în cele din urmă, studiul contrastiv pune în valoare evoluţia cunoaşterii, care nu poate fi limitată la o singură limbă. Sunt doar câteva considerente în virtutea cărora studiul terminologiei contemporane clamează importanţa diacroniei, chiar şi atunci când este abordată problema *neologiei semantice*.

Bibliografie

Surse

Gioroceanu 2008: Alina Gioroceanu, *Terminologia greco-latină în româna actuală*, Craiova, Editura Aius PrintEd.

Guţu 2003: Gheorghe Guţu, *Dicţionar latin-român*, Bucureşti, Humanitas.

Littré: Emile Littré, *Le Dictionnaire de la langue française* (http://littre.reverso.net/dictionnaire-francais/).

Macmillan English Dictionary, Oxford, 2006.

Panovf 1978: Irina Panovf, *Dicţionar român-englez, englez-român*, Bucureşti, Editura Ştiinţifică şi Enciclopedică.

Rusu 2007: Valeriu Rusu, *Dicţionar medical*, Bucureşti, Editura Medicală.

VPPP = Tina Celestin, Xavier Darras (coord.), *Vocabulaire panlatin des pneumopathies professionnelles*, Quebéc, Office Québécois de la langue française, 2012 (https://www.oqlf.gouv.qc.ca/ressources/bibliotheque/dictionnaires/panlatin_pneumopathies20130124.pdf).

Alte referinţe

Bidu-Vrănceanu 2012: Angela Bidu-Vrănceanu (coord.), *Terminologie şi terminologii*, Bucureşti, Editura Universităţii Bucureşti.

Chivu 1980–1981: Gheorghe Chivu, *Stilul celor mai vechi texte ştiinţifice româneşti (1640–1780)*, I, în „Limba română", XXIX, 1980, nr. 2; II. *Stilul textelor lingvistice*, XXX, 1981, nr. 1; III. *Stilul textelor matematice*, XXX, 1981, nr. 2; IV. *Stilul textelor medicale*, XXX, 1981, nr. 3; V. *Stilul textelor filozofice*, XXX, 1981, nr. 5.

Coşeriu 1977: Eugen Coşeriu, *Sincronie, diacronie şi istorie*, versiune în limba română de Nicolae Saramandu, Bucureşti, Editura Enciclopedică.

Dury 1999: Pascaline Dury, *Les variations sémantiques en terminologie*: *étude diachronique et comparative appliquée à l'écologie*, în *Semantique des termes specialises*, coord. Valérie Delavigne şi Myriam Bouveret, Universitatea Rouengl.

BDD-A22771 © 2015 Institutul de Filologie Română „A. Philippide"
Provided by Diacronia.ro for IP 18.97.14.82 (2026-11-18 09:08:05 UTC)

Gaudin 2010: François Gaudin: *Socioterminologie, une approche sociolinguistique de la terminologie*, „Cahiers de praxématique" [Online], 42 | 2004, document 15, Online since 31 May 2010, connection on 27 February 2015 (http://praxematique.revues.org/2188).

Purdelea Sitaru 1999: Maria Purdelea Sitaru, *Etnomedicină lingvistică*, Timişoara, Editura Amarcord.

Sluşanschi 1971: Dan Sluşanschi, *Studiul vocabularelor speciale*, în „Studii şi cercetări lingvistice", XX, nr. 6, p. 587–595.

Patterns of Semantic and Terminological Variation in the Panlatin Vocabulary of Professional Pneumopathies (Contrastive Study with Application to Romance Languages and English)

The paper offers a diachronic contrastive study (applied on the English language and Neo-Latin languages) of terminology in the field of "professional pneumopathies", on a number of 160 notions. The relationship between the common language and the terminology of a specialized field of study, between the Greek-Latin and Neo-Latin languages, as well as the English language, the types of interdisciplinarity represent some of the objectives of our study. The ways to preserve the unambiguous nature of terms from one language to another, the patterns of equivalence, the role of the terminological metaphor in preserving the transparency of specialized languages are other highlights of the present analysis.The contrastive, descriptive linguistic analysis as well as the semasiological study are two of the methods applied.

One of the conclusions of our research is that the patterns of equivalence/translation of the medical terminology differ from one language to another according to several (semasiological, linguistic, cultural, etymological, etc.) criteria. To this – even if in the background – the natural characteristic of every Indo-European language to reflect/maintain its own identity is added.

BDD-A22771 © 2015 Institutul de Filologie Română „A. Philippide"
Provided by Diacronia.ro for IP 18.97.14.82 (2026-11-18 09:08:05 UTC)